

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 36/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 september 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen (RP 75/2013 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Juha Ojala, regeringsråd Vilpu Talvitie, äldre regeringssekreterare Maija Kaukonen och överinspektör Matti Mäkelä, jord- och skogsbruksministeriet
- professor Anne Kumpula
- juris doktor Juha Lavapuro
- professor Tuomas Ojanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att skogslagen och strafflagen ändras. Förslaget innebär betydande ändringar av skogslagens innehåll i syfte att främja skogsbrukets och den träförbrukande industrins verksamhetsförutsättningar, förbättra markägarnas egendomsskydd, trygga skogarnas biologiska mångfald och effektivisera tillsynen över att skogslagen följs.

Regeringen föreslår bland annat att vissa nya särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen tillkommer och att det görs preciseringar som gäller dessa livsmiljöer och deras särdrag. Från författningar på lägre nivå till lagnivå flyttas enligt förslaget bestämmelserna om behandling av dessa livsmiljöer och om gränsen för ringa eko-

nomiskt bortfall när det gäller att eventuellt få undantagslov som gäller livsmiljöerna.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

I motiven till lagstiftningsordning föreslår regeringen inskränkningar i användningen av egendom och skyldighet att vårda den. Det måste bedömas utifrån grundlagens 15 § 1 mom. om egendomsskydd och dess 20 § om ansvaret för miljön. I motiven till lagstiftningsordning granskas också de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning i förhållande till 80 § 1 mom. i grundlagen. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

De ändringsförslag i propositionen som är betydelsefulla i konstitutionellt hänseende ingår i 2 kapitlet om drivning och skogsförnyelse och i 3 kapitlet om tryggnad av skogsnaturens mångfald. Bestämmelserna gäller skogsägarens skyldighet att vårda egendomen och begränsning av skogsägarens rätt att använda egendomen. Begränsningarna har bland annat att göra med skyddet av den biologiska mångfalden i skogsnaturen.

Utskottet har bedömt denna typ av begränsningar för användningen av egendom utifrån grundlagens 15 § 1 mom. om egendomsskydd och dess 20 § om ansvaret för miljön. När det gäller egendomsskyddet är det fråga om huruvida begränsningarna uppfyller de allmänna kriterierna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har i sina utlåtanden dessutom särskilt uppmärksammat att den inbördes relationen mellan egendomsskyddet och bestämmelsen om miljöansvar bygger på en avvägning. Utskottet har å ena sidan konstaterat att 20 § i grundlagen inte konstituerar individuellt konstaterbara förpliktelser och att den inte heller utgör en särskild grund för att inrikta toleransförpliktelser speciellt på markägarna. Båda utgör trots det delar av samma regeluppsättning för grundläggande fri- och rättigheter och kan därmed inverka på tolkningen av vardera i ett sammanhang där målet bland annat är att lagstiftningsvägen främja en hållbar balans mellan människan och naturen (GrUU 32/2010 rd, GrUU 20/2010 rd, GrUU 6/2010 rd). I sin bedömning av huruvida inskränkningar i användningsrätten är godtagbara och proportionella har utskottet lagt särskilt vikt vid de grunder som är förankrade i grundlagens 20 § (GrUU 6/2010 rd).

Bestämmelserna om beståndsvårdande avverkning och förnyelseavverkning i andra kapitlet i lagförslaget gäller närmast en precisering av sådana inskränkningar i egendomsskyddet som utskottet har bedömt i sitt utlåtande

GrUU 22/1996 rd. För markägaren innebär de föreslagna ändringarna i huvudsak lättnader och ökad valfrihet jämfört med gällande lagstiftning. Ändringarna kan åtminstone delvis väntas ha positiva effekter också på tryggnaden av den biologiska mångfalden, som är förankrad i grundlagens bestämmelse om ansvar för miljön. Bestämmelserna är alltså inte konstitutionellt sett problematiska.

I lagförslaget tredje kapitel finns bestämmelser om livsmiljöer som är särskilt viktiga för skogens biologiska mångfald. Regeringen föreslår att 10 § i skogslagen kompletteras med vissa nya särskilt viktiga livsmiljöer. Paragrafen ska preciseras genom att 2 mom. kompletteras med noggrannare definitioner av de livsmiljöer som avses. I 10 a och 10 b i lagförslaget finns mer specifika bestämmelser än i den gällande lagen när det gäller vilka åtgärder som är förbjudna och tillåtna i dessa livsmiljöer.

Utskottet har ansett att de livsmiljöer som avses i 10 § i skogslagen inte är centrala för skogsbruket (GrUU 22/1996 rd). Det gäller också de nu föreslagna livsmiljöerna, som per definition är små till arealen eller av ringa betydelse för skogsbruket. För markägaren är alltså inskränkningarna tämligen små. De inskränkningar som avses i 10 a och 10 b § i lagförslaget är till sin art inga absoluta förbud. Med stöd av 11 § kan dessutom under vissa förutsättningar undantagslov beviljas. Det står klart att inskränkningarna i rätten att använda egendomen inte är problematiska med tanke på egendomsskyddet, särskilt när de vägs mot de tungt vägande grunderna i anslutning till tryggnaden av den biologiska mångfalden och därmed till 20 § i grundlagen. Bestämmelserna är också betydligt mer exakta och tydligt avgränsade än för närvarande.

Ställningstagande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 26 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Outi Mäkelä /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Maarit Feldt-Ranta /sd
Ilkka Kantola /sd
Kimmo Kivelä /saf

Anna Kontula /vänst
Jukka Kopra /saml
Markus Lohi /cent
Elisabeth Naucclér /sv
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Tapani Tölli /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.